

NOTAT

Vår ref.
24995/2009/U43/BJOGRO

Dato
15.12.2009

Til:
Tor Langvold Rådmannen

Redegjørelse for saksbehandling og vurderinger knyttet til etablering av havbruksanlegg ved Tristeinen sett i forhold til Forsvarets sikkerhetssone for Vågan øvingsfelt.

Jeg er blitt gjort oppmerksom på at havbruksanlegget som Sintef Fiskeri og havbruk har fått konsesjon for å etablere ved Tristeinen i Bjugn, ligger innefor Forsvarets sikkerhetssonen for Vågan skytefelt.

Etter at jeg ble kjent med dette har jeg forsøkt å klarlegge hvordan dette kunne skje og hva som er føringene i denne arealdisponeringen så langt.

Kommunens første kommuneplan ble utarbeidet i 1989. Forsvaret hadde innspill til kommuneplanen i form av brev fra Forsvarets bygningstjeneste 22.09.1989. Forsvaret har her en gjennomgang av sine anlegg og installasjoner i kommune. Følgende sitat har særlig betydning for havbruksanlegg: "En har positivt merket seg at det i denne planperioden ikke er aktuelt å legge tilrette for havbruksanlegg innefor skuddfelt/sikringsone ved Vågan og Tarva/Karlsøy. Når det gjelder Forsvarets bruk av disse skytefeltene, er det pr. dato ingen planer om reduksjon av virksomheten. Etter militære myndigheters vurdering er det meget uheldig om det etableres oppdrettsanlegg i disse områdene."

Forsvarets sikkerhetssone ble tatt inn i kommuneplanens arealdel i 1989. Også Forsvarets skytefelt på Tarva ble tatt inn i planen den gang. Begge områdene ble angitt med avgrensninglinjer, men arealet inngikk i den generelle sonen for ferdsel, fiske, natur og friluftsliv.

På dette tidspunktet var havbruksanlegg i skytefeltenes relativt værutsatte farvann av liten interesse, men i et notat i planen er evt. havgående merder nevnt som en mulig aktivitet som kan bli berørt av sikringssonene.

Neste kommuneplanrevisjon skjedde i 1999 - 2000. Her hadde Forsvaret innspill datert 11.06.1999. Her er det spesielt påpekt de nye antenneanleggene på Valsneset

Videre hadde Forsvaret v/Ørland hovedflystasjon kommentarer til planforslaget i brev av 22.11.1999. Her blir skytefeltet ved Tarva nevnt. Dette er forutsatt holdt fri for havbruksanlegg i planforslaget noe Forsvaret kommenterer.

For sikringssonen knyttet til Vågan skriver ØHF: "ØHF ber om at Vågan skytefelt merkes som er skytefelt som fortsatt er i bruk, og som er dårlig egnet for andre brukere, for eks. aqua-kultur, i de perioder skytefeltet er i bruk".

Videre henviser Forsvarets bygningstjeneste til dette skrivet og skriver blant annet at anvendelse av "speilvendingsprinsippet" hvor Forsvaret i prinsippet vil måtte føre faglige innvendinger mot andre tiltak i sine interessesoner, er uheldig. Dette kan for eks. være akvakulturanlegg. "Det er derfor viktig at Forsvaret blir høringsinstans i alle saker som gjelder utbygging av akvakulturanlegg og tilsvarende i sjøarealene i Bjugn."

Heller ikke på dette tidspunkt var havbruk i disse områdene av noen spesiell interesse slik kommunen opplevde det og det ble ikke foretatt noen spesielle endringer i utformingen av planen. Området ble derfor uten noen nærmere vurdering så langt jeg kan finne, avsatt til NFFFA (natur, ferdsel, fiske, friluftsliv og aquakultur). Formelt sett betydde dette at evt. havbruksanlegg i slike områder måtte underlegges en nærmere vurdering blant annet opp mot andre interesser og hensyn.

Ved kommuneplanrevisjonen i 2004 - 2005 hadde teamet om etablering av havbruksteknologisenter på Valsneset blitt aktuelt. Dette førte til at en uttykte en aktiv holdning i forhold til å kunne sikre mulige lokaliteter for havbruksanlegg i mer eksponerte farvann. Dette fikk imidlertid ingen direkte følger for arealforvaltningen i de aktuelle områder.

Forsvaret ga sin uttalelse til planforslaget i brev av 04.08.2004. Her var de nye flystøysonene rundt Ørland hovedflystasjon spesielt nevnt. Ut over dette var det ingen innspill eller kommentarer fra Forsvaret.

Det er ved minst tre anledninger Forsvarets interesser i sikringssonen tilknyttet Vågan burde ha blitt diskutert nærmere, både internt i kommunen og evt. med Forsvaret.

Første anledning burde ha vært kommuneplanrevisjonen i 2004 - 2005. Jeg kan ikke erindre og slett ikke finne noen dokumentasjon på en slik diskusjon. At dette ikke fant sted er overraskende ikke mist fordi vi i kommunen i denne perioden var opptatt av havbruksteknologisenteret. De eneste mulige forklaringene på dette jeg kan finne er:

- Forsvarets innspill til denne kommuneplanrevisjonen var kun knyttet til støysonene ved ØHF. Fra Forsvarets side var dette ganske naturlig da kommuneplanrevisjonen ikke la opp til noen endring i arealforvaltningen i sjøen.
- Kommunen la i praksis ikke opp til noen endring i selve arealforvaltningen i sjøen ved revisjonen av planen.
- Med anlegg i sjøen knyttet til havbruksteknologisenteret tenkte man vel i hovedsak på rene tekniske installasjoner uten fisk.

Den neste anledningen temaet burde ha kommet til diskusjon var i den perioden for 3 -4 år siden da de konkrete diskusjonene omkring lokaliteter for havbruksanlegg for havbruksteknologisenteret foregikk. Da var både rene tekniske installasjoner og installasjoner med fisk inne i diskusjonen. Skytefeltet på Tarva var en aktiv del av denne diskusjonen og vi diskuterte forøvrig mulige lokaliteter med fisk ved Tarva, Været,

Tristeinen, Gjesingen og Asen. Både Tristeinen og Gjesingen og tildels Asen lå innenfor sikringssonen tilknyttet Vågan. Likevel dukket ikke Forsvarets sikkerhetssone ved Vågan opp i noen diskusjon som jeg kan erindre. Hvorfor temaet ikke dukket opp har jeg ingen forklaring på ut over at mye av den faglige diskusjonen dreide seg om hvor eksponert evt. skjermet de forskjellige lokalitetene var og hvordan lokaliseringen var i forhold til andre havbrukskonsesjoner i området.

Den siste anledningen forholdet burde ha dukket opp var under behandlingen av søknaden om etablering ved Tristeinen. Uansett hva man tidligere måtte ha vurdert eller ment, var det naturlig at Forsvaret hadde blitt informert og bedt om uttalelse til denne søknaden. Det var kommunen som hadde ansvar for dette i og med at det temaet først og fremst var knyttet til arealplanen og evt. dispensasjon fra denne.

Denne saksbehandlingen ble i stor grad preget av en diskusjon om havbruksanlegget kom innefor eller utenfor områdene ved Tristeinen med særlige naturkvaliteter. Her ble det en del diskusjon med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Dette kan være en del av forklaringen på den manglende fokus på Forsvaret.

Ellers kan det se ut som om at det at en helt fra 1999-2000 ikke hadde hatt noen aktiv vurdering av sikringssonene ved Forsvarets skytefelt, har medført en gradvis fortrenging av denne problemstillingen.

Mange har vært involvert i de forskjellige behandlingene og diskusjonene som har vært knyttet til kommuneplanen og etableringen av havbruksteknologisenteret og det er helt utrolig at ikke noen på ett eller annet tidspunkt hadde oppdaget eller på annen måte brakt problemstillingen om sikringssonen fram. Som sekretær for de aktuelle sakene og med særlig kjennskap til arealforvaltningen og planen i Bjugn kommune, føler jeg at et stort ansvar ligger på meg i denne saken og i ettertid kan jeg ikke forstå hvordan temaet om sikringssonene kunne bli så totalt uteglemt.

Jeg skriver denne redegjørelsen nå i og med at jeg tar ferie ut året. På nyåret antar jeg det vil være naturlig å ta en dialog med blant annet Forsvaret om denne og andre saker.

Med hilsen

Bjørnar Groven
leder arealbruk